

potom rozoberá ďalej a píše:

„Herauswurf von weiteren sechszehn Studierenden und Einsetzen von Polizeigewalt gegen die beim Mittagessen in der Kantine beratenden Bauhäusler . . .

končí:

„Keiner der beteiligten Meister weder Mies, noch Kandinsky Albers ist Fascist. Indem sie aber den fascistischen Druck weichen und das Haus den Erfordernissen des Dritten Reiches anpassen unterstützen sie in Wirklichkeit den Fascismus.“

Žiaľ, je pravdou, že roku 1932 to bolo už tak ďaleko. 21. januára sa prvý raz hlasovalo na návrh poslanca NSDAP Hoffmanna o rozpustení vtedy ešte len mierne titulovanej „nemeckej budovy“ . . . Parlamentný boj okolo Bauhausu trval ešte mesiace a skončil sa 22. augusta 1932, keď už boli nacisti v anhaltskej, vtedy štátnej a nielen mestskej vláde vo väčšine. 20 hlasov bolo proti, sociálni demokrati sa zdržali hlasovania, báli sa, že keby boli za, stratili by hlasy pri voľbách, teda kompromis. A z tých 5 hlasov za 4 boli komunisti a jeden vtedy naozaj statočný, v boji o Bauhaus do konca vytrvalý, pokrokový Bürgermeister Hesse. Teda len komunisti a Hesse sa ukázali ako konzekventní obhájcovia umeleckého pokroku a demokracie, ktoré Bauhaus reprezentoval.

Tieto voľby predchádzala veľmi intenzívna fašistická propaganda proti Bauhausu s heslami:

„Die Bauhaus Ungeheuerlichkeiten! „Dessau erwache!!!“ Gegen Hesse und Bauhaus!!!“ a i.

Na predvolebných plagátoch uvádzali 13 bodov, ktoré slubovala NSDAP po prevzatí moci plniť. Medzi nimi aj likvidácia žido-boľševického Bauhausu. Tento bod naozaj splnili medzi prvými, lebo ho bolo najľahšie uskutočniť. Ako bolo s ostatnými 12 sľubmi, poznáme z histórie.

Musíme sa však ešte vrátiť k dobe jestvujúceho Bauhausu, konkrétne do školskej menzy, kde práve študenti rokujú o neblahých udalostiach, ktoré som vám podala radšej slovami Weltbühne, aby to bolo vieryhodnejšie.

Situácia študentov na Bauhause sa zhoršila najmä v bodoch:

zvýšenie školského poplatku, čiastočné zrušenie výrobných prác v dielnach,

čiastočné anulovanie práv študentov,

čiastočné anulovanie ich zodpovednej spolupráce pri rozvíjaní Bauhausu a s tým súvisiace

častejšie vylúčenie z rokovania školy o zásadných otázkach, čo bolo dovtedy štatútom zaručené. Keď sa k tomu pridružili aj vylúčenie a vykázanie študentov zo školy a štátu, už spomínaný protitlak vyvrcholil.

Počas obeda v menze sa o ničom inom nehovorilo, bola čulá diskusia a ešte čulejšie rozhorčenie. Dávno uplynula normálna obedňajšia prestávka, ale ani jeden z prítomných neodšiel. Diskusia spontánne prešla do tichej manifestácie a potom do jednotnej odborovej a politickej schôdzy. Ako horiaca zápalka do pušného prachu, tak zapôsobila výzva riaditeľa Miesa van der Rohe, tlmočená poslom v osobe Lily Reichovej, vedúcej tkáčskej dielne a jeho sekretariátu, aby študenti ihneď opustili kantínu. Ako odpoveď sa žiadalo, aby riaditeľ prišiel osobne s nami prerokovať všetky otvorené otázky, a tak pomohol ich v pokoji riešiť.

Posol odchádza, čoskoro sa vracia bez riaditeľa, ale s tým ostrejšou výzvou, ba hrozbou: riaditeľ nemôže prísť a ešte raz žiada rozchod, v opačnom prípade hrozí privolaním polície. Myslím, že výbuch bol oprávnený a rozhorčené výkriky „Tak prosíme!!!“ tiež. Ale nikomu sa nechcelo veriť, že sa také niečo môže stať.

Na schôdzi sa rozhodlo žiadať:

1. Znovuuznať všetky pošliapané študentské práva. V prvom rade znovuuznať zástupcov študentov v kolégiu vedenia.
2. Manifestačne vyhlásiť solidaritu s vylúčenými a vykázanými študentmi.

Po prípadnom neuznaní žiadostí navrhuje sa štrajkovať.

Čo to znamenalo na Bauhause? Koncom semestra štrajk? Viac, oveľa viac, ako len nechodiť na prednášky. To by malo ďalekosiahlejšie následky. Vieme, že na Bauhause sa semester nekončil skúškami, ale každý študujúci musel podľa svojho odboru buď individuálne, alebo v rámci dielne vystaviť najlepšie svoje práce. Táto výstava slúžila na zhodnotenie jeho úrovne a perspektívu a rozhodovala o jeho ďalšom postupe.

Zároveň to však bývala udalosť, ktorá oveľa prekračovala rámec školy. Na výstavu mesiace čakali a chodili priemyselníci a podnikatelia, aby uskutočnili výber nových modelov a návrhov a obnovili alebo uzavreli nové zmluvy. Teda závažná vec školy, mesta, štátu, a nielen študentov.